

1. Curs

Vor fi abordate următoarele teme, pe parcursul celor 14 cursuri:

1. Introducere. Noțiunea de drepturi și libertăți fundamentale. Clasificarea drepturilor și libertăților fundamentale;
2. Sisteme de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale. Procedura în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. Condițiile de admisibilitate a plângerilor în fața Curții;
3. Competența Curții Europene a Drepturilor Omului. Obligațiile statului în materia drepturilor și libertăților fundamentale;
4. Dreptul la viață. Dreptul la demnitate;
5. Dreptul la libertate;
6. Dreptul de acces la justiție. Siguranța raporturilor juridice civile. Independența și imparțialitatea judecătorilor;
7. Durata rezonabilă a procedurii. Egalitatea și contradictorialitatea procedurii. Administrarea echitabilă a probelor;
8. Presumția de nevinovăție. Regula *non bis in idem*. Legalitatea incriminării și a pedepsei;
9. Dreptul la viață privată și de familie. Inviolabilitatea domiciliului și a corespondenței;
10. Libertatea de conștiință, opinie. Libertatea de manifestare și asociere;
11. Libertatea de exprimare;
12. Dreptul de proprietate;
13. Interdicția discriminării. Drepturile electorale;
14. Drepturile sociale. Alte drepturi fundamentale.

Bibliografie obligatorie:

1. R. CHIRIȚĂ, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentarii și explicații*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008.

Bibliografie recomandată:

1. C. BÎRSAN, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010;
2. J.-FR. RENUCCI, *Tratat de drept european al drepturilor omului*, Ed. Hamangiu, București, 2009;
3. R. CHIRIȚĂ (coord.), *Pierderea proprietății în favoarea statului. Jurisprudență C.E.D.O.*, Ed. Hamangiu, București, 2012;
4. R. CHIRIȚĂ (coord.), *Dreptul de acces la o instanță. Jurisprudență C.E.D.O.*, Ed. Hamangiu, București, 2012;
5. R. CHIRIȚĂ (coord.), *Discriminarea în jurisprudența C.E.D.O.*, Ed. Hamangiu, București, 2012.

Reviste:

1. Curierul Judiciar;
2. Revista de drept public;
3. Noua revistă de drepturile omului;
4. Buletinul CEDO.

Resurse online:

1. www.echr.coe.int;
2. www.ccr.ro;
3. www.asdcdo.org;
4. www.jurisprudencedo.ro;
5. www.jurisprudenta.com.

2. Evaluare

2.1. Descrierea modalității de evaluare

Evaluarea se va realiza în baza unui examen scris, compus din două părți.

Prima parte constă într-o probă eliminatorie, de tip grilă. Proba constă în 18 întrebări tip grilă, în 30 de minute, cu trei variante de răspuns, dintre care unul sau două răspunsuri sunt corecte. Nu vor exista întrebări la care toate cele trei răspunsuri să fie corecte sau întrebări fără niciun răspuns corect. Pentru promovarea acestei probe, este necesară rezolvarea corectă a cel puțin 9 întrebări. Nota pentru grile se va acorda după următorul barem:

0-2 grile	nota 2
3-6 grile	nota 3
7-8 grile	nota 4
9-10 grile	nota 5
11-12 grile	nota 6
13-14 grile	nota 7
15-16 grile	nota 8
17 grile	nota 9
18 grile	nota 10

A doua probă constă în rezolvarea uneia sau a mai multor spețe, timp de 120 minute. La această probă vor participa numai studenții care au trecut prima probă.

Nota finală se va acorda prin realizarea mediei între nota obținută la grile și nota obținută la spețe, prin rotunjire către nota obținută la spețe.

După aceleași model, studenții au posibilitatea de a participa la un **examen parțial**, ce se va organiza în a șasea săptămână a semestrului, pe baza materiei care a făcut obiectul primelor 5 cursuri (inclusiv dreptul la libertate). În măsura în care nota la examenul parțial este cel puțin 7, studentul are dreptul să susțină examenul

doar din acea parte a materiei care nu a făcut obiectul examenului parțial (de la dreptul la un proces echitabil încolo). Nota sa finală va fi media aritmetică între nota la parțial și nota la examenul final, prin rotunjire către nota obținută la examenul final. În măsura în care la examenul final studentul nu obține cel puțin nota 5, nota sa finală va fi nota 4.

2.2. Modele de subiecte de examen

2.2.1. Model 1

I. Grile

1. Constituie „bun” în sensul Convenției:

- a) clientela unui avocat;
- b) suma de 10.000 de lei;
- c) licența în drept.

2. Este licită privarea de libertate a unui alienat mintal:

- a) doar dacă starea sa medicală este dovedită de un aviz medical anterior internării;
- b) doar dacă este dispusă de către o instanță de judecată;
- c) doar dacă maladia psihică prezintă un pericol grav pentru starea bolnavului sau pentru societate.

3. Dreptul la respectarea vieții private și de familie prevăzut de art. 8 din Convenție include:

- a) dreptul persoanei de a rămâne însărcinată;
- b) libertatea persoanei de a critica;
- c) protecția informațiilor privind starea de sănătate a unei persoane.

4. Previzibilitatea unei norme juridice presupune:

- a) ca norma juridică să conțină suficiente garanții contra aplicării sale arbitrare;
- b) obligativitatea publicării sale în Monitorul Oficial;
- c) posibilitatea oricărei persoane de a anticipa consecințele pe care această normă le produce.

5. Admiterea unei plângeri în fața Curții are ca efect de drept:

- a) anularea legii în baza căreia s-a încălcat dreptul reclamantului;
- b) casarea ultimei decizii interne definitive;

c) obligația statului de a executa, în termen de trei luni, măsurile stabilite prin hotărârea Curții.

6. Publicitatea procedurii de judecată:

- a) presupune dreptul oricărei persoane de a fi judecată în fața unui tribunal;
- b) impune pronunțarea hotărârii judecătorești în public;
- c) nu permite restricționarea accesului publicului în sala de ședință.

7. Este admisibilă plângerea în fața Curții introdusă de către:

- a) soția unei persoane deținute în contra dispozițiilor Convenției;
- b) concubina persoanei ucise în condiții contrare art. 2 din Convenție;
- c) persoana amendată fără posibilitatea ca această sancțiune să fie controlată de o instanță de judecată, chiar dacă, anterior introducerii plângerii în fața Curții, amenda a fost anulată.

8. Dreptul de acces la justiție în materie civilă:

- a) poate fi limitat prin obligativitatea depunerii unei cauțiuni;
- b) garantează asistența juridică gratuită a oricărei persoane;
- c) presupune obligația de mijloace a statului de a pune în executare hotărârile judecătorești date împotriva sa.

9. Art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție garantează:

- a) dreptul persoanei de a dispune de bunurile sale;
- b) dreptul persoanei de a obține proprietatea asupra unui bun;
- c) speranța de a obține proprietatea unui bun, speranță întemeiată pe o jurisprudență constantă.

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului:

- a) este o instanță internațională care funcționează în cadrul Consiliului Uniunii Europene;
- b) are jurisdicție doar asupra actelor statului român ulterioare datei de 1 ianuarie 2007, data aderării la Uniunea Europeană;
- c) este formată dintr-un număr de judecători egal cu numărul statelor care au ratificat Convenția.

11. Are calitate procesuală activă în fața Curții Europene a Drepturilor Omului:

- a) Consiliul local al Municipiului Cluj-Napoca;
- b) Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu;
- c) o alianță de partide politice aflată la guvernare.

12. Pentru ca o plângere adresată Curții să îndeplinească condițiile de admisibilitate:

- a) este necesară utilizarea tuturor căilor interne de recurs;
- b) trebuie să fie îndreptată împotriva unei instituții publice;
- c) este necesar ca presupusa încălcare a Convenției să fi produs un prejudiciu important.

13. Procedura hotărârii-pilot:

- a) este incidentă doar după o decizie de admisibilitate a plângerii;
- b) printr-o astfel de hotărâre, Curtea poate stabili în sarcina statului pârât obligații generale care să vizeze repararea situației nu doar pentru reclamant, ci pentru toate persoanele aflate în aceeași situație;
- c) se desfășoară întotdeauna în fața Marii Camere.

14. Printre efectele unei hotărâri de admitere a plângerii de către Curte se numără:

- a) obligarea statului pârât la plata unor daune-interese către reclamant;
- b) posibilitatea de a se dispune de către Curte anularea unor hotărâri judecătorești;
- c) anularea de către curte a unor acte administrative emise de către autoritățile statului pârât.

15. Potrivit Convenției, se încalcă dreptul la viață al persoanei în următoarele situații:

- a) întotdeauna când gardienii ucid o persoană legal deținută, în încercarea de a împiedica evadarea acesteia;
- b) întotdeauna când, pentru a reprimă o insurecție, forțele armate ale statului produc decesul mai multor persoane;
- c) când o persoană este condamnată, în timpul unui conflict armat, la pedeapsa capitală pentru crime de război.

16. Din cuprinsul art. 6 în materie civilă din Convenție se desprind următoarele garanții procedurale:

- a) neutralitatea instanței;
- b) durata rezonabilă a procedurii;
- c) prezumția de nevinovăție.

17. În baza art. 10 din Convenție, judecățile de valoare:

- a) nu pot fi sancționate decât în situația în care sunt lipsite de orice bază reală;
- b) pot duce la condamnarea persoanei în măsura în care nu au fost afirmate cu bună-credință;
- c) reprezintă părerea subiectivă a unei persoane cu privire la calitățile morale și profesionale ale unui alt individ.

18. Există privare de libertate, în sensul art. 5 din Convenție, atunci când:

- a) o persoană este reținută în vederea expulzării sale de pe teritoriul statului;
- b) un deținut din Penitenciarul Jilava este izolat în carceră timp de 2 săptămâni pentru anumite abateri disciplinare;
- c) o elevă dependentă de substanțe etno-botanice este internată într-o clinică de dezintoxicare.

II. Spețe

1. Printr-o decizie definitivă de condamnare din 1 iunie 2012, X este condamnat la 3 ani închisoare și 1 an interdicția de a reveni în domiciliul familiei, aflat în proprietatea comună a soților, ca urmare a comiterii unei infracțiuni violente asupra soției.

a) În afară de dreptul de proprietate, ce alt drept fundamental i-ar fi putut fi încălcat lui X?

b) În raport de dreptul de proprietate, ce tip de ingerință există în speță?

c) Care este data la care expiră dreptul acestuia de a sesiza Curtea Europeană?

2. La data de 1 iunie 2012, X postează pe Facebook o fotografie înfățișându-l pe Y într-un bar, în timp ce săruta o fată. Anterior publicării fotografiei, Y îl rugase pe X să nu pună pe Facebook

acea fotografie, întrucât e posibil să o vadă soția lui. Cu toate acestea, X pune fotografia pe site, bazându-se pe faptul că soția lui Y nu este în lista sa de prieteni și nu poate vedea fotografia. Însă soția lui Y vede fotografia după ce intră pe Facebook folosind contul soțului său și, urmare a acestui incident, formulează o cerere de divorț.

a) Y poate formula o plângere în fața C.E.D.O. în această situație?

b) Y poate formula o acțiune în fața instanțelor interne împotriva lui X? Cum ar putea fi motivată o astfel de acțiune?

3. X este student la drept. După prezentarea la examenul de drept constituțional, acesta primește nota 4. Nota este afișată de către profesorul titular pe site-ul său personal. X se adresează cu o acțiune Tribunalului Cluj, prin care cere instanței, în primul rând, să constate că lucrarea sa nu a fost corect corectată, întrucât, deși în barem nu era menționată depunctarea pentru afirmația „Curtea Europeană judecă pe baza dreptului comunitar”, a fost depunctat cu un punct pentru această afirmație. În al doilea rând, X cere să se constate că i s-a încălcat dreptul la viață privată prin afișarea notei sale.

a) Are X un drept de acces la justiție cu privire la primul punct?

b) Are X un drept de acces la justiție cu privire la al doilea punct?

c) Există o ingerință în viața sa privată prin afișarea notei în condițiile date?

4. Y, cetățean iranian, membru al unei grupări teroriste, a fost trimis în judecată, în România, pentru faptul că ar fi participat la comiterea unui atentat cu bombă în Turcia. În fața Tribunalului Cluj, care a judecat procesul în primă instanță, Y a proferat mai multe amenințări la adresa statului român, pe motiv că a sprijinit Statele Unite în războiul din Irak. În același timp, el a recunoscut faptele pentru care a fost trimis în judecată și a refuzat avocatul din oficiu, susținând că el oricum o să ajungă în rai. În cursul procesului, judecătorul X, președintele Tribunalului Cluj, a dat un interviu mai multor televiziuni, în care a afirmat că fanatismul islamic trebuie stopat și că reclamantul este un tâmpit al cărui singur scop este proferarea de amenințări cu djihad-ul contra statelor democratice.